



En världsmästare berättar:

VI SKA GRÄVA

Av Ellinor Bollman

Han ser ut som den traditionella bilden av en jakt-pilot. Lång och med en målinriktad och lite barsk uppsyn. De spensliga stegen kunde lika gärna tillhöra en toppidrottsman. Flygofficeren Lennart "Lelle" Pettersson är både och.

Likheten i de båda rollerna förenar sig säkert i kravet på disciplin, trim och målinriktning. Samma betydelse för jaktpiloten som för idrottsmannen. Lika mycket att vinna. Lika mycket att förlora. Att bli tvåa kan t ex bli ödesdigert. I varje fall i luften.

ett fantastiskt flygväder, säger Lelle med ett stort leende och pekar mot himlen, när han kommer emot mig över plattan på Upplands flygflottilj, F 16.

Han är nog inte så barsk, hinner jag reflektera innan jag får fullt sjå att hänga med i hans höga marschtempo.

I ordersalen på 3:dje divisionen för-

söker vi överrösta rapporterna från vädercentralen som just då kablas ut över internteven.

– I divisionsmiljö trivs jag allra bäst, säger Lennart Pettersson, överstelöjtnant till graden.

– Här finns alla möjligheter att utveckla taktik och visa resultat.

Han ser verkligen ut att trivas och jag undrar om yrkesvalet var ett kall.

Men då skrattar han hjärtligt och svarar:

– Neej, absolut inte. Jag vet egentligen inte hur det kom sig när jag för 27 år sedan sökte till flygskolan i Ljungbyhed för att försöka bli fältflygare.

Prya och spya

Under skoltiden pryade Lelle vid F 16 – mer av en slump än av fritt val. Pappan till en av hans kamrater arbetade vid flottiljen och han ordnade en pryoplats åt Lelle

– Några flygardrömmar tändes inte, tvärtom, säger Lelle Pettersson, numera huvudhandläggare för flygssystem vid FTC (flygvapnets taktiska centrum) i Linköping. Han berättar med stora, yviga gester om "belöningsflygning" som förärades honom i all välmening i slutet av pryoperioden. En flygtur med den gamla propellertrötjänä-

ren SK 16. Det uppskattar väl vem som helst?

– Nej, det var alls ingen njutning, säger han och ansiktsuttrycket förbyts i en grimas av avsmak.

– Jag spydde ner hela kärnan ..., berättar han, jaktviggenpiloten. Men så slätar han ut anletsdragen, ler och minns.

– Söndagen den 28 januari 1968 klev jag på tåget i Knivsta. Med militärbiljetter, en halvtom portmonnä och några entaka personliga persedlar begav jag mig till Ljungbyhed för att pröva som fältplygare.

Den då 16-årige Lelle visste knappt var Ljungbyhed låg och blev lättad när han mötte Boberg, en kille i hans egen ålder. Boberg hade samma mål, fältplygarskolan i Ljungbyhed. Han hade varit där förut men blivit hemskickad för att "mogna".

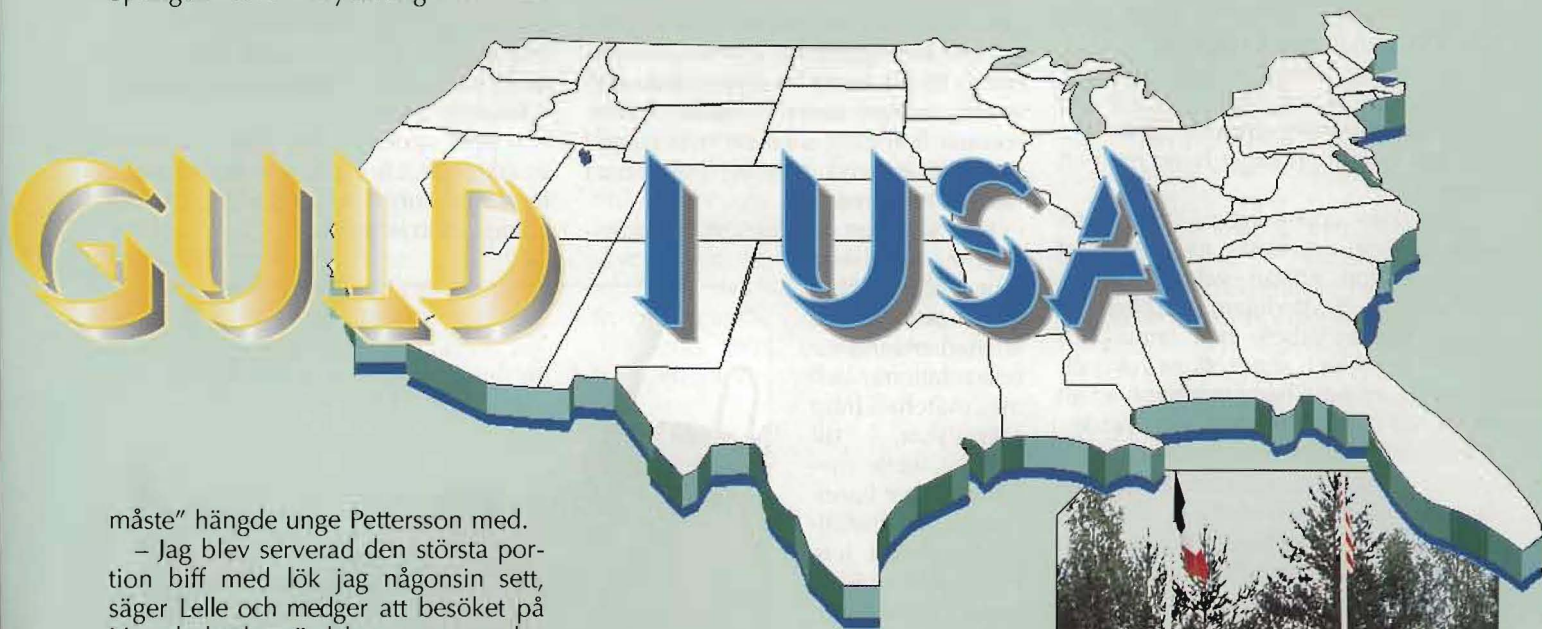
– Under resan gav han mig detaljerad information om vad som väntade.

När denne Boberg myndigt förklarade, att ett besök på världshuset Spången före inryckning var "ett



Foto: Kurt Pettersson

Jag blev serverad den största portion biff med lök jag någonsin sett, berättar Lennart Pettersson för FlygvapenNyttis Ellinor med väl tilltagen gest ...



måste" hängde unge Pettersson med.

– Jag blev serverad den största portion biff med lök jag någonsin sett, säger Lelle och medger att besöket på Ljungbyheds världshus upprepades många gånger under de följande två åren. Och vem minns förresten inte i det sammanhanget den skånskfrodige skådespelaren Edvard Perssons sångrefrång om "Jo Kalle. Vilken Kalle? Jo Kalle, Kalle, Kalle, Kalle på Spången".

Nya hemmet

Trots att Lelle inte kan förklara varför han sökte sig till flygvapnet kom det att bli hans verkliga hem. Det var i flygvapnet han fostrades, mognade och fick en yrkesidentitet. Hemma i Knivsta var fosterpappan inte glad åt Lelles val. Han tyckte att det var onödigt att utbilda sig och ansåg att Lelle

borde arbeta och "göra rätt för sig".

– Jag har mycket att tacka flygvapnet för, säger Lelle och berättar med en synbar rysning, att hade han inte antagits till pilotutbildningen, så hade han kanske fastnat i kompisgänget som "söp på lördagen och skröt på söndagen".

Lennart Petterssons ambitioner var högre. Det hade bl a redan visat sig i idrottssammanhang. Han var duktig i de flesta idrottsgrenar. Men hans gymnastiklärare uppmuntrade honom att satsa på modern femkamp. Resultatet blev så småningom tre SM-medaljer och ett OS-brons. I flygvapnet fortsatte han parallellt med militär flygfemkamp. Lelle lyckades knipa tio individuella VM-guld och åtta lag-VM-guld. Dessutom fick han 1985 den åtråvär-



Foto: Rune Rydh

Viljan att vinna – såväl yttre som inre kamper.



"Omedveten varseblivning" är Lelles recept för prestationsförbättring.

da utmärkelsen "Världens bästa, militära idrottsman alla kategorier".

Alla dessa träningar och tävlingar klarade han av vid sidan av yrket och karriären inom flygvapnet – jag undrar hur han överhuvudtaget hann med ett familjeliv.

– Jag klev upp tidigt på morgnarna och startade det första träningspasset innan någon annan vaknat. Sedan klämde jag in ytterligare två pass om dagen mellan arbete och familj och mellan familj och sömn, säger han och erkänner, att även han i dag har svårt att förstå hur det gick till, hur han orkade.

Lennart Petterssons inställning till livet är, och måste väl vara, att prestera goda resultat och ideligen sikta mot nya mål och utmaningar. Drivkraften ligger i framgången och som han själv uttrycker det:

– Den som vill vinna, han vinner!

Hur enkelt som helst, visst!? Så tänker jag. Kanske ekar föräldrarösterna ännu någonstans därinne hos Lelle: "Man ska arbeta och göra rätt för sig".

Sveriges yngste pilot

På hösten 1970 kom Lennart Pettersson som 19-åring till F 16:s typinflygningskola och var därmed Sveriges yngste flygare. Han stationerades vid F 1, Västerås. Under tolv år flög han Draken men förflyttades 1982 till F 13, Norrköping för att flyga in sig på Jaktviggen. Lelle tillhörde den första gruppen på det nya systemet och han berättar med värme om känslan att flyga Jaktviggen-systemet.

– Jaktviggen är ett mycket avancerat flygsystem, klart överlägset människan. Det är en utmaning att bemästra "37:an", säger han och visar prov på sin drift att utmana och utmanas.

Under perioden som jaktviggenpilot vid F 13 hinner tiden ikapp Lelles ålder och idrottskarriär. Till OS 1984 blir han inte uttagen och han bestämmer sig för att sluta som aktiv modern femkampare.

– Jag var ju 33 år och i princip för gammal för att kunna ladda om och lyckas i elitsammanhang.

Men han beskriver beslutet som en besvikelse och en stor tomhet. En tomhet som han måste fylla med något nytt och utmanande.

Befordran till divisionschef vid "Martin Blå", 2:dra divisionen/F 13, kommer som på beställning. Uppgiften som divisionschef säger han är en av de allra bästa och mest givande inom flygvapnet.

Han får utrymme för egna framgångsstrategier och sätter genast igång att utveckla sin personal. Taktikövningarna gör han mer verklighetsnära genom att t ex fingera IR-facklor. Lelle vill ge övningarna ett större sammanhang, därför involveras även bas- och stridsledningssidorna. Lennart Pettersson når framgång med sitt nytänkande samt de kreativa och verklighetsnära taktikövningarna.

Han säger att arbetet som divisionschef är det bästa han haft. Han tycker om att arbeta med människor och relationer och att matcha fram människor till resultat. Lelle menar, att vinst handlar om rätt inställning och att inte ha respekt – rädsla – för motståndaren.

– Bara den som ser sig själv som en vinnare kan vinna, säger han. Och Lelle vet vad vinna betyder för en människa. Att verkligen vinna ...

I dödens väntrum

1990 höll Lennart på att förlora allt genom sjukdom. Då fanns bara en enda tanke: Att vinna livet tillbaka.

– Jag hade börjat på Högre kursen vid MHS (Militärhögskolan) när rösten plötsligt skar sig och försvann under en lektion. Strax därefter satt jag med diagnosen i handen - stämbandscancer. Jag minns att den kvinnliga läkaren pratade och berättade, men jag hörde ingenting. Bara min egen röst som sa: Tala om när jag ska dö?

Den uppslupna och glada stämningen är som bortblåst ur rummet där vi sitter på 3:dje divisionen, fem år efter chockbeskedet. Jag ser att det kostar på att minnas. Men jag ser också styrkan och viljan att berätta. Att gå vidare – framåt.

Han säger att det svåraste trots allt inte var att besegra sjukdomen, utan att få människors förståelse för att han ville prata om sitt kaos.

– Folk omkring mig teg och blev avvaktande. De visste inte hur de skulle bemöta mig och sjukdomen. Det var väldigt svårt, säger han.



Jaktviggen är klart överlägsen människan, påstår Lelle, som också med tyngd framhåller att tjänsten som divisionschef nog är den mest givande i flygvapnet.

Han berättar om operationerna som inte gav resultat och om strålbehandlingen som till slut blev vändpunkten i sjukdomsförloppet.

– Jag hade fullt sjå att hinna mellan hemmet i Norrköping, lektionerna på MHS i Stockholm och strålningarna i Linköping varje dag. Men kraften räckte. Jag ville vinna, säger Lennart Pettersson.

● ● 1991 vinner han livet tillbaka. Samtidigt tar han examen vid MHS och får nya arbetsuppgifter, denna gång vid dåvarande flygstaben. Han får ansvar för utvecklingen av ett varnings- och motmedelssystem för Jaktviggen i projekt TK (Telekrig). Det handlar om en storkapsel, något han tidigare som divisionschef hade efterlyst. Resultatet blev U95, utvecklad speciellt för JA 37-systemet med förut-sättningar att fungera även i Gripen-systemet.

Landslagstränare

Lennart Petterssons vardag fylls av tekniskt utvecklingsarbete. När han 1992 får erbjudandet att bli förbundskapten för det svenska landslaget i modern femkamp, är det inte svårt att förstå att han känner sig lockad. Men först kontrollerar han ambitionsnivån bland idrottsmännen i landslaget.

– Jag ville vara säker på att de aktiva hade lika höga ambitioner som jag, säger han och berättar, att han var väldigt sugen på att arbeta med att

utveckla människor igen. Med en flygande start aktiverar han landslaget och iscensätter egna framgångsteorier. Elitgruppen, juniorerna och knattarna tränas tillsammans med tanken att alla har att lära av varandra.

Han startar också ett projekt tillsammans med CPU, Centrum för prestationsutveckling och Bosöns idrotts-högskola. Projektet innebär att idrotts-männen utbildas att bli sin egen tränare för att nå högre effektivitet och bättre resultat. Lelle använder samma arbetsmetodik som förbundskapten som han gjorde som divisionschef. Ledstjärnan är engagemang och drivkraften är viljan att bli bäst.

– Det handlar inte bara om fysisk kapacitet, säger han övertygande

– Den mentala inställningen är minst lika viktig, säger Lelle och berättar om ännu ett projekt han initierat, denna gång tillsammans med Golfförbundet.

Subliminal perception, eller omedveten varseblivning är titeln på pilotprojektet som skall provas på tio femkampare och tio golfare. Metoden syftar till att bygga upp människors omedvetna självförtroende. Genom ett bildband och en ljudslinga som upprepar positiva situationer (t ex att se sig själv vinna och stå på prispallen) under mycket korta sekvenser (cirka fyra tusendels sekund), kan man påverka det undermedvetna psyket och på så vis bygga upp självförtroende och mental kraft. Projektet skall utvärderas 1996. Under tiden väntar den svenska idrottsrörelsen med spänd

förväntan och hopp om att Subliminal perception skall kunna tillföra idrotts-sverige en rejäl prestationsförbättring. Med OS-guld, t ex.

Även flygvapnet är engagerat i projektet genom flygsäkerhetsavdelningens ansvariga psykolog **Kristina Pollack**, som undersöker om metoden kan användas även i försvaret – för att förebygga krigspsykos.

Slutar efter OS-guldet ...

Vid OS-spelen i Atlanta 1996 får vi se om Lennart Pettersson hunnit lära sina OS-kandidater "att vinna handlar om att vilja vinna och att inte ha respekt för motståndaren"! Hans mål är minst en guldmedalj. Och varför inte låta den medaljören bli **Per-Olof Danielsson**, som tävlar för F 20:s idrottsförening?

– Jo, på honom ställer jag stora förhoppningar, avslöjar landslagstränaren, överstelöjtnant Lennart "Lelle" Pettersson med ett förnöjsamt leende.

Men efter OS 1996 hoppar han av elitidrotten även som landslagstränare har han sagt. Och när han småspringande försvinner över plattan vid "tredje" ropar jag efter honom:

– Vad gör du se'n?

– Jag köper mig väl en häst till, ropar han och försvinner, två minuter försenad, ner i sin flygmaskin för att återvända till basen i Linköping och ett träningspass med OS-femkamparna, med andra ord guldgrävorna i USA. ■



Svär var själva kampen mot sjukdomen. Lika svär var tomheten och ensamheten som blev kamraternas omedvetna svar på Lelles förtvivalade livssituation. Viljan att vinna blev bästa medicinen i den kroppsliga kampen. Nu får vi se om samma medicin kan hjälpa fram Sverige till OS-guld.